

prof. UAM dr hab. Małgorzata Zduniak-Wiktorowicz, dr Olga Bambrowicz

Podsumowanie projektu

***Studiuj w Poznaniu! Pakiet materiałów przygotowujących studentów
z Chin do podjęcia nauki w Polsce***

realizowanego przez

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

**w partnerstwie z Kantońskim Uniwersytetem Spraw
Międzynarodowych**

Projekt finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej
w ramach programu Promocja Języka Polskiego

Poznań, grudzień 2022

OKOLICZNOŚCI POWSTANIA PROJEKTU

Projekt *Studiuw w Poznaniu! Pakiet materiałów przygotowujących studentów z Chin do podjęcia nauki w Polsce* powstał na skutek zaangażowania w promocję języka polskiego ekspertów pochodzących z dwóch uczelni: Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Wnioskodawca) oraz Kantońskiego Uniwersytetu Spraw Międzynarodowych (Partner). Współpraca obu ośrodków opiera się na bogatym doświadczeniu Wnioskodawcy i Partnera w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, w tym wiedzy Wnioskodawcy na temat uczenia studentów z krajów odległych kulturowo, a szczególnie z Chin. Cenna okazała się także wcześniejsza współpraca stron (również w ramach projektów Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej), a przede wszystkim osiągnięcia metodyczne Wnioskodawcy w projektowaniu innowacji, zarządzaniu projektami i nauczaniu zdalnym.

Koncepcja przygotowania grupy 20 studentek i studentów chińskiej polonistyki do podjęcia studiów w Polsce, w tym na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, przy jednoczesnym stworzeniu narzędzi e-learningowych i materiałów do wielokrotnego wykorzystania przez grupy kolejnych chętnych studentów z Chin, zrodziła się w Studium Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców UAM. Pracowniczki jednostki od kilku lat obserwują wyraźną zmianę w zakresie umiędzynarodowienia macierzystego Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej. Jednostka bowiem nawiązuje coraz liczniejsze kontakty z polonistykami w świecie, w tym właśnie w Chinach. Współpraca z kantońską uczelnią i tamtejszym Instytutem Polonistyki należy do najintensywniejszych i najbardziej owocnych (odbywa się wymiana kadry naukowej, organizowane się wspólne konferencje naukowe w obu krajach, realizuje się projektu naukowe i dydaktyczne, a także działania promocyjne). Odpowiednio do tego wykładowcy SJiKPdC UAM na co dzień prowadzą liczne zajęcia ze studentami i studentkami z Chin, w tym zajęcia na filologii polskiej jako obcej, dzięki czemu mogą obserwować ich rozmaite potrzeby związane z podejmowaniem nauki w nowym środowisku kulturowym.

ZAPLECZE MYŚLOWE PROJEKTU: EDUKACJA W CHINACH

Na wzrost zainteresowania Chińczyków Polską (a więc także jej kulturą i językiem) z pewnością wpływ miała zainicjowana w 2013 roku w Astanie przez prezydenta Chin Xi Jinping Polityka Pasa i Szlaku. Koncepcja ta nie jest niczym innym, jak olbrzymim projektem ekonomiczno-gospodarczym, który ma na celu odbudowę historycznego Jedwabnego Szlaku i umocnienie wpływów Chin w Europie. Od ponad dekady większość międzynarodowych poczynań Chin powiązana jest z tą właśnie niezwykłą inicjatywą. W tym kontekście uznać należy, że również wzrost zainteresowania poznawaniem języka polskiego nie jest przypadkowy i stanowi element budowania jednej z najważniejszych dróg wymiany handlowej między UE a Chinami, czyli Nowego Jedwabnego Szlaku.

Ponieważ od kilkudziesięciu lat w przestrzeni międzynarodowej wzrasta znaczenie Chin wskutek podejmowanych przez nie działań ekonomicznych i edukacyjnych, Państwo Środka staje się też przedmiotem badań nie tylko w odniesieniu do środków ekspansji ekonomicznej, ale też związanej z edukacją. Ponadto w związku z faktem, że system edukacji w Chinach, a przede wszystkim kulturę nauczania i uczenia się cechują specyficzne kulturowe uwarunkowania, w badaniach naukowych pojawiają się opracowania zgłębiające tę specyfikę. Oprócz ważnych anglojęzycznych źródeł wiedzy na ten temat¹ od niedawna mamy też w polskim piśmiennictwie bardzo pożyteczne opracowania, wspomagające podejmowanie działań edukacyjnych czy promocyjnych w zakresie glottodydaktycznej współpracy badaczy i praktyków z Polski i Chin. Co ważne obok atrakcyjnych opracowań popularyzujących wiedzę z zakresu różnic kulturowych, strategii akulturacyjnych i tego, jak mogą się one przekładać na efekty uczenia², publikowane są prace badawcze.

I tak, z pożytkiem dla naszego projektu, autorka wydanej w 2021 roku monografii *Edukacja w Chinach. Studium systemu edukacji i jego społeczno-kulturowych uwarunkowań* zwraca m.in. uwagę na kultywowanie w Chinach w obszarze edukacji takich tradycji, jak konfucjanizm, buddyzm, taoizm, legalizm, charakteryzuje „aktorów edukacyjnego spektaklu,

¹ *Modern Chinese Culture*, ed. by Kam Louie, Cambridge University Press 2008; Rui Yang, *Schooling in China*, w: *Routledge Handbook of Chinese Culture and Society*, ed. by Kevin Latham, s. 34-49, New York 2020.

² Zob. Olga Bambrowicz, Emilia Kledzik, Małgorzata Zduniak-Wiktorowicz, *Uniwersytet między kulturami. Poradnik metodyczny*, ebook, https://uniwersytetmiędzykulturami.pl/wp-content/uploads/2023/01/Uniwersytet-między-kulturami_Poradnik-metodyczny_Malgorzata-Zduniak_Emiliana-Kledzik_Olga-Bambrowicz_jezyk-polski5.pdf.

tj. nauczycieli, rodziców oraz uczniów”, ale też objaśnia specyfikę podejścia Chin do związanych z globalizacją zmian w obszarze edukacji. Mańkowska pisze:

„zagadnienie to jest w Chinach niezwykle aktualne i żywe w kontekście zmiany prawa edukacyjnego, wprowadzonego w maju 2021 roku, które oficjalnie nakazuje kształcenie oraz wychowanie w «duchu chińskim». Testowanie i orientacja na osiągnięcia szkolne są przedmiotem kolejnych rozważań. Wreszcie zagadnienie dotyczące wykorzystania sztucznej inteligencji w chińskich szkołach odsłoni przed czytelnikiem możliwości użycia tej technologii w nauczaniu w chińskim wydaniu”³.

Uwagi te wpisują się i wzmacniają nasze doświadczenia jako autorki projektu *Studium w Poznaniu*, a skutkują uwzględnieniem w nim i jego produktach (gra online i powiązane z nią tematycznie i graficznie e-publicacje) tych wskazanych aspektów edukacji w Chinach, które bezpośrednio kształtują studentów podejmujących naukę na polskich uniwersytetach. Jednocześnie odpowiadamy naszym projektem na potrzeby strony chińskiej, które wiążą się z rozwojem rynku edukacyjnego w odniesieniu do filologii polskiej i jej funkcjonowania w Chinach.

NAUCZANIE JEZYKA POLSKIEGO W CHINACH A PROJEKT *STUDIUM W POZNANIU!*

Do 2014 roku w Chinach funkcjonowały dwie polonistyki: w Pekinie i Harbinie. Wcześniej, tj. od 1954 roku, jedyną uczelnią w Chinach, oferującą chętnym polonistykę jako odrębny kierunek studiów był Pekijski Uniwersytet Języków Obcych. Druga chińska polonistyka powstała kilkadziesiąt lat później, bo w 2009 roku – w Harbinie. z kolei w roku 2014 Instytut Polonistyki Kantońskiego Uniwersytetu Spraw Międzynarodowych otwarto jako trzeci w Chinach kierunek studiów, który oferuje naukę języka polskiego. Jest to też pierwsza

³ Anna Mańkowska, *Edukacja w Chinach. Studium systemu edukacji i jego społeczno-kulturowych uwarunkowań*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2021, s. 13.

tego typu placówka w południowej części Państwa Środka. Instytut wchodzi w skład Wydziału Języków i Kultur Europejskich KUSM.

Co więcej, wskutek szerszych reform podejmowanych w ostatniej dekadzie w Chinach, do programu nauczania kantońskiej polonistyki zostały dodane dodatkowe przedmioty. Obecnie studenci polonistyki wybierają je spośród pięciu ścieżek rozwoju w dodatkowej dziedzinie: może to być prawo, stosunki międzynarodowe, handel, rachunkowość lub język polski jako obcy. Wybór ten łączy się z pierwszeństwem w podjęciu nauki na innych kierunkach. Jak informują pracownicy kantońskiej polonistyki, którzy bezpośrednio biorą udział w modernizowaniu programów studiów, jest to przywilej dla studentów tzw. języków mniejszościowych lub mniej popularnych, do których należy język polski.

Oprócz dydaktycznych i naukowych kontaktów partnerów w projekcie *Studiuw w Poznaniu!* cennym źródłem wiedzy na temat stanu funkcjonowania polonistyki w Kantonie, liczebności kolejnych roczników i programów nauczania jest artykuł pracowniczek Instytutu Polonistyki KUSM pt. *Polonistyczne drogi i szanse. Losy absolwentów kantońskiej polonistyki*⁴. Pisanie tego artykułu zbiegło się w czasie z realizacją projektu *Studiuw w Poznaniu!*, więc partnerzy mogli w ramach spotkań odwoływać się do swoich bieżących przemyśleń i doświadczeń w zakresie polonistycznego kształcenia chińskich studentów w Chinach i w Polsce. Podczas gdy autorki opracowania Mao Yinhui i Renata Siegień porządkowały wiedzę na temat stanu kantońskiej polonistyki (ustalając, do czego przygotowuje studentów polonistyka na południu Chin, jakie są jej specyficzne cele i sposoby ich realizacji), w UAM w ramach projektu prowadziłyśmy warsztaty dla kantońskich studentów i opracowywałyśmy materiał wsadowy do scenariusza gry. Chodziło o to, by młodych ludzi, obeznanych z realiami studiowania w Chinach, otworzyć na doświadczenia związane z odmienną kulturą pracy na zajęciach, relacjami z wykładowcami, ale też faktami pozwalającymi im odnaleźć się w strukturze uczelni, wydziału i poznać praktyczne aspekty studenckiego życia w Polsce. Jest to szczególnie ważne ze względu na charakter i profil kantońskiej polonistyki. Jej absolwenci bowiem

⁴ Mao Yinhui, Renata Siegień, *Polonistyczne drogi i szanse. Losy absolwentów kantońskiej polonistyki*, „Postscriptum Polonistyczne” [w druku].

„będą szukać pracy przede wszystkim w szeroko rozumianym biznesie, w produkcji lub w usługach, w mniejszym zaś stopniu mogą liczyć na stanowiska w administracji publicznej, dyplomacji, instytucjach naukowo-badawczych czy w centralnych mediach”⁵.

Co jednak najistotniejsze dla naszego projektu, w trakcie studiów licencjackich każdy uczący się spędza rok w ramach wymiany na jednej z polskich uczelni, z którymi współpracuje kantońska polonistka. Projekt *Studiuj w Poznaniu!* odpowiada więc na potrzeby studentów związane z podejmowaniem nauki w Polsce.

CEL PROJEKTU I SPOSOBY ICH REALIZACJI, PRODUKTY PROJEKTU, UDZIAŁ STRON PROJEKTU

Odpowiednio do powyższych uwag celem projektu *Studiuj w Poznaniu!* była promocja języka i kultury polskiej w Chinach oraz rozpowszechnianie wiedzy o Polsce jako kraju otwartym na studentów z różnych kultur i przyjmującym ich w progach polskich uczelni ze świadomością potrzeb, jakie ze sobą wnoszą. Aby zrealizować tak sformułowane cele, zespół projektowy podjął serię działań, z których część nosiła silne znamiona innowacyjności.

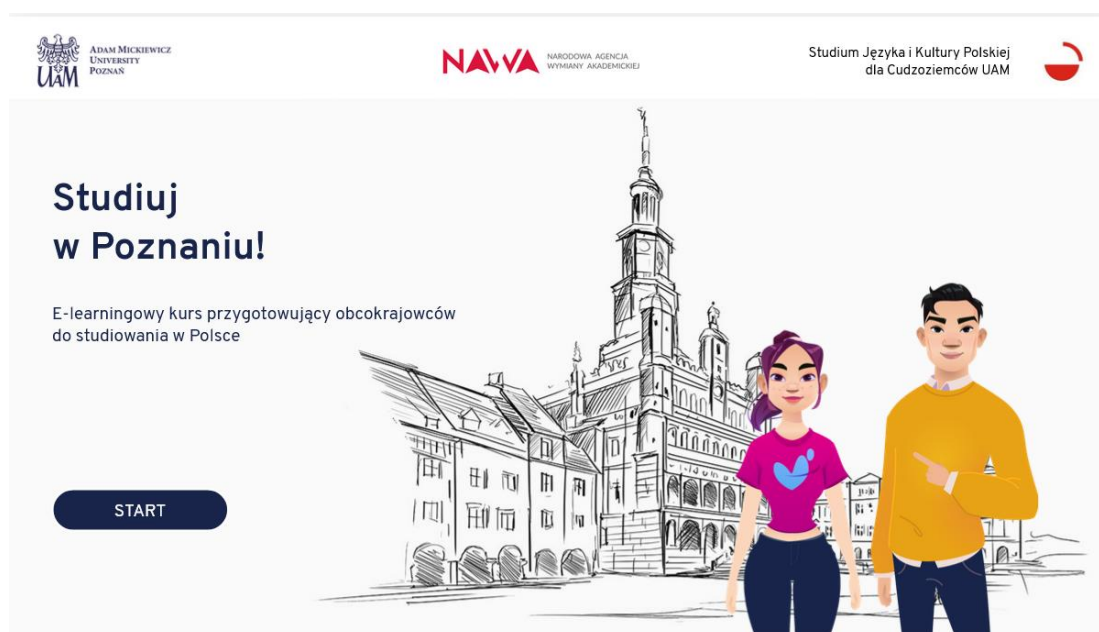
Wspomniane działania obejmowały:

- 1) Opracowanie ogólnodostępnego i nowoczesnego pakietu angażujących materiałów, których celem jest ułatwianie chińskim studentkom i studentom adaptacji w Polsce, w tym przede wszystkim na polskich uczelniach**

Cel ten osiągnięto poprzez przygotowanie, wyprodukowanie, testowanie, opublikowanie i promowanie innowacyjnego, fabularyzowanego kursu e-learningowego przygotowującego do studiowania w Polsce (w formie interaktywnej gry online). Gra łączy wiedzę o języku polskim i polskiej kulturze z elementami realioznawczymi (dostarczając uczestnikom wiedzę m.in. na temat struktury polskich uniwersytetów, organizacji dydaktyki, kształtowania relacji wykładowca-student, życia w Polsce). W realizację tego zamierzenia zaangażowana była strona polska, która konstruowała scenariusz w oparciu o własne obserwacje i doświadczenia

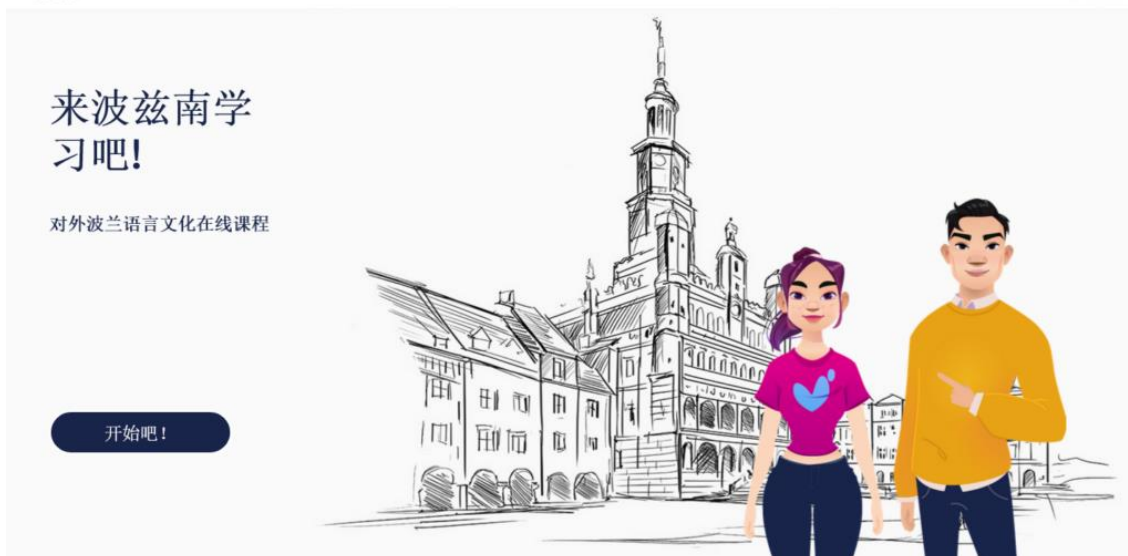
⁵ Tamże.

związane z nauczaniem studentów w Chin. Strona chińska konsultowała treści zawarte w scenariuszu gry i weryfikowała dostosowanie poziomu ich trudności do możliwości studentów. Stronę chińską reprezentowała również tłumaczka materiału wsadowego (absolwentka kantońskiej polonistyki, pracująca w Instytucie jako lektorka języka polskiego jako obcego). Z efektami jest jedynej w swoim rodzaju polsko-chińskiej współpracy można się zapoznać na stronie: <https://jpjo.amu.edu.pl/gra/>.

Strona startowa gry (w języku polskim).

Z punktu widzenia użytkownika istotnym udogodnieniem wydaje się przygotowanie nakładki na grę w chińskiej wersji językowej. W zamyśle auterek w przyszłości narzędzie może zostać rozbudowane o wersję angielsko- oraz ukraińskojęzyczną. Gra utrzymana w duchu storytellingu została podzielona na 3 moduły i składa się z krótkich wyzwań, komentarzy teoretycznych oraz ćwiczeń. Za ich poprawne rozwiązanie uczestnik otrzymuje symboliczne rogaliki, które na końcu może wymienić na imienny certyfikat ukończenia. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że gra dostępna jest z poziomu przeglądarki internetowej i korzystanie z niej nie wymaga dodatkowych zabiegów w postaci logowania czy rejestracji konta.

Strona startowa gry (w języku chińskim).

2) Intensywny trening kompetencji językowych i interkulturowych dla studentek i studentów z Chin, podzielonych na dwie grupy odpowiednio do poziomu znajomości polszczyzny (A1 i A2)

Cel ten osiągnięto poprzez przeprowadzenie serii warsztatów adaptacyjnych (online), które odbyły się w oparciu o innowacyjny, autorski program i materiały. Na warsztatach osoby prowadzące (strona polska) wykorzystywały najnowsze metody nauczania zdalnego, uwzględniając różne doświadczenia edukacyjne odbiorców. Program kursu obejmował 20 godzin zajęć i odpowiadał wynikom kompleksowej diagnozy, która poprzedziła warsztaty. Jak wynikało z badań prowadzonych na potrzeby projektu, uczestników najbardziej interesowały te treści, które mogą przygotować do funkcjonowania w polskich realiach, stąd też wiele uwagi poświęcono takim zagadnieniom jak: mieszkanie i studiowanie w Polsce, prawa i obowiązki studentów, codzienne kontakty oficjalne i nieoficjalne oraz relacje międzyludzkie.

Przykładowa strona broszury informacyjnej dla studentów (w języku polskim).

3) Przeprowadzenie szkolenia dla lektorek i lektorów języka polskiego jako obcego w oparciu o efekty i produkty projektu

Cel ten osiągnięto poprzez zorganizowanie przez wnioskodawcę otwartego szkolenia online dla lektorów i lektorek uczących polskiego jako obcego w różnych środowiskach i na różnych poziomach zaawansowania, zarówno w Polsce, jak i w Chinach. Na szkoleniu zaprezentowana została problematyka uczenia studentów z krajów odległych kulturowo, poruszono też zagadnienia związane z międzykulturowością i kompetencjami w tym zakresie – tak studentów, jak i wykładowców. Ważną częścią spotkania była prezentacja produktów projektu i wartościowa dyskusja z uczestnikami.

4) Przeprowadzenie otwartego wykładu o Polsce dla chińskich studentek i studentów, połączonego z promocją produktów projektu

Cel ten osiągnięto poprzez zorganizowanie przez partnera otwartego wykładu zarówno dla studentów, którzy już niedługo podejmą naukę w Polsce, jak i tych, którzy, zanim wyjadą, odbędą jeszcze kilka lat studiów w Chinach. Wykład niósł treści służące przyrostowi kompetencji międzykulturowych i językowych, prezentował też Polskę i jej uczelnie jako środowisko otwarte na studentów i studentki z Chin. Tej części działań projektowych towarzyszyła również prezentacja gry. Rozwiązanie to spotkało się z dużym zainteresowaniem ze strony chińskich odbiorców.

4 来波兹南学习！波兰留学简介

USOS

- ▶ 在大学学习服务系统中有课程表、讲师姓名、电子邮件和教室等信息 (<https://usosweb.amu.edu.pl>).
- ▶ 被录取后，您将收到一个密码，用于访问您在 USOS 系统中的个人账户。然后您必须在学生邮箱中激活账号。
- ▶ 您可以通过可用的应用程序登录到 Web 浏览器来使用 USOS 系统，例如在 Google Play 和 App Store 上。

记住！
学生必须通过 USOS 系统自己选择一些课程（例如体育课程）和选修课。

5 来波兹南学习！波兰留学简介

课程安排

上课时间为周一至周五的 8:00 至 20:00。波兰没有固定的午餐或午睡时间。有些时候有的学生在课间有几个小时的休息时间（这就是所谓的“课间休息”）。这段时间可用于用餐、在图书馆学习或了解这座城市。

课程从早上 8 点开始，持续 90 分钟，然后有 15 分钟的课间休息时间。

记住！
在波兰的大学，没有人有义务提醒学生交作业和论文、通过考试或参加考试的截止日期。讲师认为学生自己应该记住这一点，所以在波兰学习期间，应该安排好时间并加强自律。

学术区

一个大学传统规定讲师可以迟到 15 分钟（这是因为他们经常有重要会议或课间会议）。学生应在教室外耐心等待老师 15 分钟。如果他仍然没来，15 分钟后同学们可以去咖啡馆或回家，不会产生任何后果。15 分钟内的迟到是讲师的特权，但是同学们要准时来上课！

NAWA NARODOWA AGENCJA WYMIANY AKADEMICKIEJ

Stowarzyszenie Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców UAM

NAWA NARODOWA AGENCJA WYMIANY AKADEMICKIEJ

Stowarzyszenie Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców UAM

Przykładowa strona broszury informacyjnej dla studentów (w języku chińskim).

5) Oddanie do użytku pakietu materiałów informacyjno-promocyjnych dla studentów

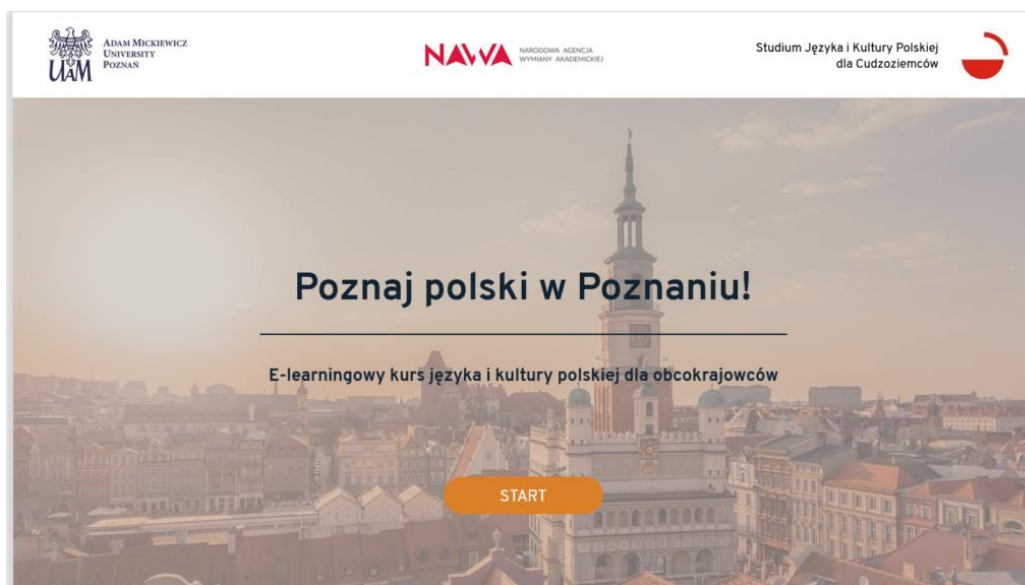
Cel ten osiągnięto poprzez przygotowanie, wyprodukowanie, testowanie, opublikowanie i promowanie obszernej broszury zawierającej najważniejsze informacje dotyczące studiowania w Polsce. Autorki przybliżają odbiorcom takie zagadnienia jak struktura uniwersytetu, system oceniania w Polsce czy sposoby rozwiązywania problemów związanych ze studiowaniem. Co istotne, szata graficzna broszury nawiązuje wprost do wspomnianej wcześniej gry. Także i ten komponent projektu został udostępniony w dwóch wersjach językowych: polskiej i chińskiej.

Wszystkie kroki prowadzące do realizacji celów projektu *Studuj w Poznaniu!* miały dwojaki charakter: były nastawiane na użytkowników produktów projektu, czyli chińskich studentów polonistyki planujących podjęcie nauki w Polsce odpowiednio do programu studiów, który przewiduje taki zagraniczny pobyt. Drugą grupę docelową stanowiły osoby, które w przyszłości będą korzystać z produktów projektu – lektorzy i wykładowcy nie tylko języka polskiego jako obcego, ale też trenerzy kompetencji międzykulturowych czy wykładowcy polskich uczelni, którzy odpowiednio do wzrostu poziomu umiędzynarodowienia edukacji uniwersyteckiej w Polsce, uczą i będą uczyć większą liczbę studentów z Chin. W tym kontekście należy podkreślić, że działania projektowe miały więc, oprócz charakteru promocyjnego, wzmocniony charakter dydaktyczny i integrujący środowisko. Zostały bowiem zaplanowane i przeprowadzone tak, aby:

- A.** ułatwiać studentom z Chin adaptację na polskich uczelniach wyższych,
- B.** wzmacniać współpracę pomiędzy partnerami, tj. UAM i KUSM,
- C.** przygotować pakiet materiałów, które będą wykorzystane przez Wnioskodawcę oraz inne ośrodki uczące cudzoziemców w Polsce i za granicą także po zakończeniu projektu (również w pracy ze studentami spoza Chin).

WNIOSKI

Zarówno znajomość kulturowych uwarunkowań systemu edukacji studentów z Chin przez polskich wykładowców, jak i wiedza chińskich studentów na temat organizacji polskich uczelni i praktykowanych na nich zasad kontaktów akademickich znacząco wpływa na usprawnienie procesu dydaktycznego, który współtworzą obie strony tej komunikacji akademickiej. Bez rozumienia specyfiki danego systemu edukacyjnego dochodzi do międzykulturowych nieporozumień czy blokad w komunikacji. Autorki projektu *Studiuj w Poznaniu!* są przekonane, że jego produkty przyczynią się do usprawnienia procesu edukacyjnego, a przez to promocji języka i kultury polskiej wśród zagranicznych studentów. Pojawiające się w polskim stanie badań opracowania dotyczące uczenia (się) języka polskiego przez chińskich studentów⁶ będą w bliskiej przyszłości wzbogacane o opracowania poruszające rangę dydaktycznych kompetencji wykładowców w zakresie akademickich kontaktów, w jakie wchodzimy na zajęciach z chińskimi uczestnikami. Zanim to się jednak stanie, studentki i studenci z Chin mogą podnosić swoje międzykulturowe kompetencje, wykorzystując produkty projektu *Studiuj w Poznaniu!*

Strona startowa gry „Poznaj polski w Poznaniu!”.

⁶ *Język polski w Chinach. Z doświadczeń nauczania polszczyzny w Azji Wschodniej*, red. Agnieszka Jasińska, Piotr Kajak, Tomasz Wegner, Warszawa 2021.

Podkreślić należy, że wypracowane w toku projektu rozwiązanie jest produktem komplementarnym do interaktywnej gry *Poznaj polski w Poznaniu!*⁷, którą w 2021 roku opracował i oddał do użytku kierowany przez dr Izabelę Wieczorek zespół SJiKPdC UAM (dzięki środkom pozyskanym z programu Promocja Języka Polskiego NAWA). Rosnące z każdym rokiem doświadczenie pracowników Studium w obszarze projektowania i tworzenia nowoczesnych materiałów wspierających (w różnych obszarach) studentów przybywających do Polski powoli staje się ważkim elementem budującym markę poznańskiego ośrodka.

⁷ <http://olga95-up.home.amu.edu.pl/gr/>